

કલમ-૪ (૧) (બી)(૨) ::- અર્બન હેલ્થ સેન્ટર/મેટરનીટી હોમના અધિકારી/કર્મચારીઓની સત્તા અને ફરજો ::-

❖ મેડીકલ ઓફીસરની કામગીરી ::-

- હેલ્થ સેન્ટર ખાતે O.P.D. માં આવતા પેશન્ટોને રોગનું યોગ્ય નિદાન કરીને સારવાર આપવામાં આવે છે. હેલ્થ સેન્ટર ખાતે આવતા માનદૃ ડોક્ટરો પાસે જરૂરી સારવાર અપાવવી તથા ગંભીર દર્દીને તાત્કાલીક સારવાર આપી, મહાનગરપાલિકા સંચાલિત હોસ્પિટલમાં અથવા સીવીલ હોસ્પિટલમાં ઝડપથી મોકલી આપવા બનતી કોશિષ કરવી.

- વખતો વખત દવા/વેકસીનના સ્ટોકને લગતા રજીસ્ટરો જેવા કે ડે બુક, ઇન્ડેન્ટ બુક, એક્ષેન્સ બુક, ટેબ્લેટ બેલેન્સ બુક, ઇન્જેક્શન બુક, સીસ્ટર ઓર્ડર બુક, ઇન્ડોર રજીસ્ટર, જીવીત જન્મ રજીસ્ટર, ઇન્ડેન્ટ બુક, ઓપરેશન રજીસ્ટર, ઇન્જેક્શન સ્ટોક બુક, મૃત જન્મ રજીસ્ટર, એ.એન.સી. રજીસ્ટર, ટેબલેટ રજીસ્ટર, રીફર રજીસ્ટર ચેક કરવા.

- વેકસીન રજીસ્ટર, સ્ટોર રજીસ્ટર, ટેમ્પરેચર બુક આઈ.સી.એસ. વેકસીન રજીસ્ટર, ડેઈલી સેશન માહિતી રજીસ્ટર ચેક કરવા.

- હેલ્થ સેન્ટર ખાતેના આરોગ્ય કાર્યકરો Field work યોગ્ય રીતે કરે તે જોવું તથા તેને Field માં રૂબરૂ જઈને ચેક કરવું અનિયમિત કે ફરજિયુક કર્મચારી સામે પગલા લેવા.

- મે.ઓફિસરે સેન્ટીનલ સેન્ટરના ડોક્ટરો અન્ય પ્રાઈવેટ પ્રેક્ટીશનરો તથા અલગ-અલગ વિસ્તારના રહિશો કે આગેવાનો/કોર્પોરેટરની રૂબરૂ મુલાકાત લઈને પ્રવર્તમાન રોગચાળો કે રહિશોને અન્ય આરોગ્યને લગતી તકલીફોથી માહિતગાર રહેવું અને જરૂરી માહિતી ઉપરી અધિકારીશ્રીને આપીને આરોગ્ય જાળવણીના કાર્યમાં યોગદાન આપવું.

- હેલ્થ સેન્ટરના વિસ્તારમાં રહેતા ટી.બી. ના ડોટના ડિફોલ્ટની રૂબરૂ મુલાકાત લઈને તેમની રેગ્યુલર ડોટની Treatment લે તેવી કાળજી લેવી.

- વખતો વખત હેલ્થ સેન્ટરના અલગ અલગ વિસ્તારમાં ગરીબ અને સ્વભ વિસ્તારમાં રોગો અંગે જનજાગૃત અભિયાન કરીને લોકોને જાગૃત કરી રોગ અટકાયત ના કેવી રીતે કરવું તે સમજાવવું અને દર્દીઓને જરૂરી સારવાર આપવી.

- સર્વે રોગ નિદાન અંગેના કેમ્પો. કરવા (ઉપરી અધિકારીશ્રીને જાણકરીને) સ્થળ પર રોગ નિદાન કરી દવા વિતરણ કરવી.

- ઉપરી અધિકારીશ્રીની સુચના મુજબ સફાઈ કામદારો(વોર્ડના) તથા કર્મચારીઓની આરોગ્યની તપાસ કરવી.

❖ નર્સની કામગીરી ::-

- પેશન્ટને ઈન્જેક્શન આપવા, ઈન્જેક્શન રજીસ્ટર મેઈન્ટેઈન કરવું.
- હોસ્પિટલની સફાઈ પર ધ્યાન આપવું.
- પેશન્ટને ડ્રેસીંગ કરવું.
- બાયો મેડીકલ વેસ્ટ પર ધ્યાન આપવું, બાયો મેડીકલ વેસ્ટનું રજીસ્ટર મેઈન્ટેઈન કરવું અને મંથલી રીપોર્ટ મોકલવો.
- O.T. મેઈન્ટેઈન કરવું અને T.L ઓપરેશન કેમ્પ માટેની તૈયારીઓ કરવી.
- કમ્પાઉન્ડર હાજર ન હોય ત્યારે મેડીસિન આપવી.
- લેબ ટેકનીશિયન હાજર ન હોય ત્યારે M.P. સ્લાઈડ લેવી. સ્પુટમ કલેક્ટ કરવું અને ડોક્ટરના ઓર્ડર મુજબ પેશન્ટને FRT અથવા RT આપવી.
- ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ અને લીનનની ચકાસણી કરવી.
- T.B. ડોટ્સની દવા આપવી.
- T.L .ઓપરેશન કેમ્પ વખતે ઈન્ડોર પેશન્ટની સારવાર કરવી.
- ગરીબ અને સ્લમ વિસ્તારોમાં યોજાતા સર્વ-રોગ-નિદાન કેમ્પમાં જરૂરી સેવા આપવી.
- મેડીકલ ઓફિસરશ્રી અને ઉપરી અધિકારીશ્રીના ઓર્ડરથી હોસ્પિટલને લગતા જે કામ સોંપવામાં આવે તે કરવા.

❖ લેબોરેટરી ટેકનીશ્યનની કામગીરી :-

- મલેરીયાની સ્લાઈડ લેવાની, તેની MF-2 રજીસ્ટરમાં નોંધણી કરવી તેને સ્ટેઈન કરવાનું, તેને તપાસવાનું FRT અને RT આપવાનું કામ.
- Sputum check કરવા માટે આવેલા દર્દીનું ફોર્મ ભરવાનું, ગળફો લેવાનું, સ્લાઈડ બનાવવાની સ્ટેઈન કરી અને તપાસવાનું અને તેની નોંધ T.B. ના રજીસ્ટરમાં કરવાનું.
- લોહીના ટકાની તપાસ કરવી અને તેની નોંધ રાખવી.
- UPT-Urine Pregnancy Test માટે પેશાબ લેવડાવી તપાસ કરી નોંધ કરી અને તેની નોંધ રાખવાની.
- બ્લડ ગ્રુપ ચેક કરવાનું અને તેની નોંધણી રજીસ્ટરમાં કરવાની.
- Urine માં પ્રોટીન, સુગર વગેરે જેવી વસ્તુ ચેક કરવાનું અને તેની નોંધણી રજીસ્ટરમાં કરવાની.
- મહિલાદીન નિમિત્તે થતા કેમ્પમાં મહિલાઓનું લોહીમાં Hb તપાસવાનું અને તેની નોંધણી કરવાની.
- દર શુક્રવારે આંગણવાડી પર જઈ, ત્યાંની ગર્ભવતી મહિલાનું લોહીનાં ટકા તપાસવાનું અને તેની નોંધ રાખવાનું.
- Lepto અને dengue ના લોહીના નમુના માટે Patient ના ઘરે જઈ તેનું કલેક્શન કરવા જવું.
- Hb % (લોહીના ટકા) બ્લડ ગ્રુપ અને Urine પ્રોટીન, સુગર તપાસવું.
- જો કોઈ મલેરીયાની સ્લાઈડ પોઝિટીવ આવ્યું હોય અને દર્દી RT લેવા ન આવે તો મલેરીયા વિભાગના ઓફિસરને (SSI & SI) ને ફોનથી જાણ કરવી.

- M.P અને AFB ના સ્કાઈડનુ ક્રોસ ચેક કરવા મોકલવાનુ અને તેને ફાઈલ કરવાનુ.

❖ કલાર્ક કમ કમ્પા.આસી.ની કામગીરી ::-

- કોમ્પ્યુટર ધ્વારા નવા-જુના લાલ અને સફેદ કેસનુ રજીસ્ટ્રેશન કરવુ.નિયત કરેલ કેસ ફી લઈ રસીદ બનાવવી.
- M.S. પેશન્ટની(લાલ કેસ) દવાના પ્રિસ્ક્રાઈબ્ડ, બહારથી લખી આપેલ દવાના પ્રિસ્ક્રીપ્શન લખવા. M/S. પેશન્ટ દવાનું રજીસ્ટરમાં નોંધણી કરવી. દવાના બીલો ચેક કરી દવાના ભાવ ભરવાં અને M/S.પેશન્ટના દવાના મેડીકલ સ્ટોર્સના બીલો બનાવવા.
- દવાના સ્ટોકને લગતા રજીસ્ટરો જેવા કે (૧) ડે બુક (૨) ઈન્ડેન્ટ બુક (૩) એક્ષપેન્સ બુક (૪) ટેબલેટ બેલેન્સ બુક મેન્ટેઈન કરવા.
- પેશન્ટોને દવા આપવી તથા કઈ દવા કેટલી અને ક્યારે લેવી તેની સમજ આપવી.
- બ્લડ ઈન્વેસ્ટીગેશન ફી દવા ઈન્જેક્શન ફી ની રસીદ બનાવવી. ઈન્ડોર પેશન્ટના બીલો બનાવવા.
- નેશનલ પ્રોગ્રામ જેવા કે પોલિયો રસીકરણ N.T.E.P. માં ભાગ લેવો તેમજ ફાઈલેરીયાનો પ્રોગ્રામ દવા વિતરણની કામગીરી કરવી.
- સુરત મહાનગરપાલિકાનાં કર્મચારી/ અધિકારીશ્રી/ આશ્રિતો/ નિવૃત્ત તથા મ્યુનિ. સભ્યશ્રી (કોર્પોરેટર)/ માજી. સભ્યશ્રીઓ વિગેરેને મેડીકલ ઓફિસરશ્રી/ ઓનરરી ડોક્ટરોશ્રીઓ ધ્વારા લખી આપવામાં આવતી બહારની દવાઓ અંગે પ્રિસ્ક્રીપ્શનનો લખવા અને તે અંગેના રજીસ્ટરો વેપારીના બીલોના રજીસ્ટરો મેઈન્ટેઈન કરી બીલોનો નિકાલ કરવો.

❖ ફીમેલ હેલ્થ વર્કરની કામગીરી ::-

- ૧૦,૦૦૦ ની સર્વેની કમ્પલીટ લક્ષિત દંપતિ તથા ફેમીલી રજીસ્ટર માતૃબાળ કલ્યાણ રજીસ્ટર તથા અન્ય રજીસ્ટર કમ્પલીટ કરવા. વિસ્તારમાં લક્ષિત દંપતિઓને TC તથા Cut માટે સમજાવવુ. સગર્ભા બહેનોને આર્યન તથા T.T. આપી હોસ્પિટલમાં ચિંરજીવી યોજના-દિકરી યોજના અથવા જનની યોજનામાં જેમાં લાભ મળતો હોય તે મુજબ સલાહ આપી લાભ અપાવવો. વિસ્તારમાં આર્યન નિરોધ, ઓરલ પીલ્સ, ઓ.આર.એસ.નાં પેકેટ લઈ જઈ આપવા. ફીલ્ડના સામાજીક કાર્યકર તથા આગેવાનોને મળવું. પ્રાઈવેટ હોસ્પિટલ ફાળવેલ હોય તેમાંથી TL તથા Cut ના નામોની માહિતી લાવવી. નિરોધ અને ઓરલ પીલ્સ તથા કોંપર-ટી નો સ્ટોસ આપવો. વિસ્તારમાં ઈમ્યુનાઈઝેશનની કામગીરી કરવી તથા આવતા દરેક નેશનલ પ્રોગ્રામ જેવા કે, પોલિયો પ્રોગ્રામ, ફાઈલેરીયા પ્રોગ્રામ,

વિટામીન A પ્રોગ્રામ જેવામાં લાભ લેવાના હોય છે. મમતા દિવસમાં પણ ભાગ લઈ કામગીરી કરવાની હોય છે.

- સેન્ટર પર સ્ત્રી નસબંધી ઓપરેશન કેમ્પમાં આપેલ ડ્યુટી મુજબ નાઈટ તથા ડે કરાવવાના હોય છે તથા ત્રીજા દિવસે પેશન્ટને રજા આપવી. ડીસ્યાર્જ કાર્ડ તથા દવા આપવી. ડોક્ટર સાહેબના તાબા હેઠળ રજા આપવી તથા સાત દિવસે સ્ટીચ રીમુવ માટે બોલાવવા માટે સલાહ આપવી.
- આરોગ્ય લક્ષી પ્રોગ્રામ જેવા કે શાળા આરોગ્ય તપાસ, પોષણ સપ્તાહ, ORS સપ્તાહ, એડોલેસન્ટ હેલ્થ, મેગા કેમ્પમાં આરોગ્ય લક્ષી પ્રદર્શન અને આરોગ્ય શિક્ષણમાં ભાગ લેવા.
- સર્વે કરેલ એરીયાના નીકળેલ વર્કપ્લાન મુજબની કામગીરી.
- IRI Week અંતર્ગત રસીકરણની કામગીરી.

સીનીયર કલાર્ક/ત્રીજી શ્રેણી કલાર્કની કામગીરી ::—

૧. કર્મચારીઓ તરફથી મૂકવામાં આવતી જુદા-જુદા પ્રકારની રજાઓ અંગેની સર્વિસ બુકમાં એન્ટ્રી કરી રજાઓ પાસ કરી એકા/ઓડીટ ખાતામાં ઓડીટ કરાવવું તથા દરેક કર્મચારીઓના નિયમ મુજબ ઈજાફાઓ છોડાવવા અંગેની જરૂરી કાર્યવાહી કરવી તથા તેની નોંધ મહેકમ વિભાગને કરાવવી અને ઉચ્ચતર પગાર ધોરણની વિગત કર્મચારીઓની જરૂરી કાર્યવાહી કરવી.
૨. હાજરી પત્રક તથા C.L. કાર્ડ મેઈન્ટેઈન કરવા.
૩. એસ્ટાબ્લીશમેન્ટ રજીસ્ટરમાં હાજરી પુરી જરૂરી રજાઓની ખતવણી કરી આરોગ્ય ખાતામાં તેની દર માસે નોંધ કરાવવી.
૪. કર્મચારીઓના દર માસના જરૂરી ડેટા તૈયારી કરી આરોગ્ય ખાતામાં ચકાસણી કરાવી એકાઉન્ટ ખાતામાં રજૂ કરવા.
૫. પર્સનલ એડવાન્સની રકમમાંથી જરૂરી ખરીદી કરવી અને તેના બીલો બનાવવા તથા રજીસ્ટરો મેઈન્ટેઈન કરવું.
૬. નિવૃત્ત થતા કર્મચારીઓની જરૂરી પ્રમાણપત્રો મંગાવી પેન્શન/ગ્રેજીયુટીને લગતી તમામ કાર્યવાહીઓ પૂર્ણ કરવી.
૭. માનદ સેવા આપતા ડૉ. નાં માનદ વેતન ચુકવવા અંગેની જરૂરી કાર્યવાહી કરવી.
૮. પરિપત્રો/નોંધ કે ટપાલને ઈનવર્ડ કરી તેમાના લાગતા જરૂરી મુદ્દાઓની માહિતી આપવી તથા આઉટવર્ડ રજીસ્ટર મેઈન્ટેઈન કરવું.
૯. હોસ્પિટલને લગતા જરૂરી બીલ જેવા કે ગેસબીલ, લાઈટબીલ, ધોબીબીલ વગેરે બનાવવા તથા તેની જરૂરી નોંધ રાખવી.
૧૦. હોસ્પિટલને લગતી લાઈટ, પાણી-ડ્રેનેજ વિગેરેની સમસ્યાઓની નિકાલ માટે જે તે ખાતાને રીપોર્ટ કરવા.
૧૧. ડેટ સ્ટોક રજીસ્ટર, સ્ટોક રજીસ્ટર વિગેરેમાં જરૂરી ખતવણી કરી રજીસ્ટર મેઈન્ટેઈન કરવા.
૧૨. સેન્ટ્રલ સ્ટોર્સમાંથી કર્મચારીઓના યુનિફોર્મ/બુટ ચંપલ વિગેરે લાવવા તથા હોસ્પિટલના જરૂરી ફર્નિચર મેળવવા અંગેની કામગીરી કરવી.
૧૩. કર્મચારીઓ તરફથી પાસપોર્ટ મેળવવા કે અધર સ્ટડી માટેની આવતી અરજીઓ અંગેની જરૂરી કાર્યવાહી કરવી.

❖ વોર્ડબોય(પ્યુન કમ ડ્રેસર)ની કામગીરી

1. ઓ.પી.ડી. વિભાગના બારી-બારણા ખોલી ટેબલો સાફ કરવા.
2. કોલબુક લઈને માનદ ડોક્ટરને ત્યાં જવું.
3. ઓ.પી.ડી. સમય દરમિયાન સારવાર માટે આવતા દર્દીઓનું ડ્રેસીંગ કરવું.
4. વિવિધ સ્ટોર્સ જેવા કે, સેન્ટ્રલ સ્ટોર, સેન્ટ્રલ મેડીકલ સ્ટોર, રૂદરપુરા હેલ્થ કેમ્પ વિગેરે વપરાશી વસ્તુઓ કલાર્ક કમ કમ્પાઉન્ડર સાથે લેવા જવી.
5. આરોગ્ય ખાતાના ગુજરાતી કલાર્ક પાસેથી કલાર્ક કમ કમ્પાઉન્ડર સાથે સ્ટેશનરી અને રજીસ્ટર્સ લેવા જવું.
6. કલાર્ક કમ કમ્પાઉન્ડર સાથે પ્રેસ વિભાગમાંથી વિવિધ પ્રકારનાં ફોર્મ તેમજ રજીસ્ટરો લેવા જવું અને રેકર્ડમાં નમ્બરીંગ અને સીલ મારવા જવું.
7. રોજ ભરણું ભરવા. ટપાલ આપવા અને લેવા જવું.
8. T.L નો એનેસ્થેટીક કોલ આપવા મસ્કતી હોસ્પિટલ જવું.
9. T.L પેશન્ટની ટીયુબ આપવા સ્મીથેર પેથો લેબમાં જવું.
10. ઈલેક્ટ્રીક પાવર બંધ થાય ત્યારે જનરેટર સીસ્ટમ ચાલુ કરવી.
11. પલ્સ પોલીયો ઈમ્યુનાઇઝેશનમાં પેશ મેડીકલ વર્કર તરીકે કામગીરી કરવી તથા સવારે ૬ વાગ્યે હાજર થઈ બધી ટીમોના કેરીયર તૈયાર કરવા.
12. ફાઈલેરીયા પ્રોગ્રામમાં ડી.ઈ.સી. ટેબલેટની વહેંચણીમાં પેરો મેડીકલ વર્કર કામગીરી કરવી.

❖ આયાની કામગીરી ::—

- હોસ્પિટલમાં ડસ્ટીંગ કરવું.
- કચરા—પોતા માટે મદદ કરવી.
- TL ઓપરેશન કેમ્પ માટે/ડ્રેસીંગ માટે ડ્રેસીંગ ગોઝ બનાવવા અને ઓટોકલેવ કરવું.
- આઉટ ડોર પેશન્ટને નંબર પ્રમાણે મેડીકલ ઓફિસર પાસે મોકલવવા.
- TL કેમ્પ માટે વોર્ડ તૈયાર કરવો.
- ઓપરેશન કેમ્પ માટે તૈયારી કરવી ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ અને લીનનના ડ્રમ ઓટોકલેવ કરવા.
- OT ફ્યુમીગેશન કરવું.
- પેશન્ટ ઓપરેશન માટે પ્રિપેર કરવા
- મેડીકલ ઓફિસરની સુચના મુજબ કામગીરી કરવી.

❖ સફાઈ કામદારની કામગીરી ::—

- આખા સેન્ટરની સાફ—સફાઈ કરવી અને કરાવવી.
- ઝોન પર ડેઈલી રીપોર્ટ આપવા જવું.
- સ્મીમેર હોસ્પિટલમાં કમ્પાઉન્ડર સાથે દવા તથા લેબોરેટરીનો સામાન લેવા જવું.
- ઉપરી અધિકારીઓના ઓર્ડર મુજબ કામગીરી કરવી.
- લેબોરેટરીની સ્લાઈડ સાફ કરવી.

❖ વેક્સીનેટરની કામગીરી ::—

- ઈમ્યુનાઈઝેશનની કામગીરી :— ICDS અને પ્રા.હો./મે.હોમ બી.સી.જી., ડી.પી.ટી. મીજલ્સ ડી.ટી., ડી.ટી—સગર્ભા માતાને તેમજ ૧૬ વર્ષ સુધીના બાળકોને ટી.ટી.ની રસી આપવી.
- પલ્સ પોલીયો ઈમ્યુનાઈઝેશન કામગીરી :— હેલ્થ સેન્ટરના વિસ્તાર મુજબ જુદા જુદા ખાતામાંથી આવેલ કર્મચારીઓને વેક્સીન કેરીયરમાં પોલીયોના વાયલ આપી તેમને વિસ્તારમાં મોકલી કામગીરીનું સંચાલન કરવું.
- એપેડેમીકની કામગીરી :— શહેરી વિસ્તારમાં વખતો વખત થતા રોગચાળા દરમિયાન ઘરે ઘરે ફરી સર્વેલન્સની કામગીરી તથા શહેરી જનોને આરોગ્ય શિક્ષણ આપવાની કામગીરી તથા પ્રાઈવેટ હોસ્પિટલમાંથી રોગચાળા અંગેની માહિતી લાવવી. AFP/Measles નું સર્વેલન્સ કરવું.
- શાળા આરોગ્ય તપાસણી કાર્યક્રમ :— રાજ્ય સરકાર દ્વારા ICDS ના બાળકો થી લઈને ધોરણ ૧૨ સુધીના શાળાના બાળકોના આરોગ્ય ભીસની કામગીરીમાં ડોક્ટરની સાથે જઈને બાળકોના આરોગ્ય તપાસની કામગીરી તથા જરૂરી સલાહ સુચન મુજબ દવા આપવી. વર્ષ દરમિયાન આરોગ્યને લગતા પ્રોગ્રામ અને ઉપરી અધિકારી તરફથી મળેલ સુચના મુજબની કામગીરી કરવી.

આરોગ્ય કાર્યકર :— એલ.એચ.વી., એ.એન.એમ., એફ.એસ.એસ.એફ એચ.ડબલ્યુ, મેઈલ ફીલ્ડ વર્કર.

- ★ ફાળવેલ વિસ્તારમાં સર્વે કરી (કુટુંબ રજીસ્ટર) લાયક દંપતી બાળકોનું માહિતી રજીસ્ટર બનાવી નીચે જણાવ્યા મુજબની આરોગ્ય વિષયક સેવાઓ આપવાની રહેશે.

૧. માતૃસેવા :— (માતૃબાળ કલ્યાણ સેવા)

- વિસ્તારમાં આવેલ તમામ સગર્ભા માતાની તપાસ.
- ઓછામાં ઓછી ત્રણ એન્ટીનેટલ ચેક—અપ વિઝીટ.
- સગર્ભાની શહેરી આરોગ્ય કેન્દ્ર અને પ્રસુતિગૃહમાં નોંધણી.
- શક્તિની ગોળી દિવસમાં ૧ એમ ૧૦૦ દિવસ માટે ગોળી આપવી.
- આહાર અને પોષણ અંગે સમજણ.
- ધનુરની રસીનાં બે ડોઝ.
- જનની સુરક્ષા, ચિરંજીવી યોજનાનો ગરીબી રેખા હેઠળના લાભાર્થીને અનુ.જાતિ, જનજાતિનો લાભ અપાવવો.
- જોખમી અવસ્થાવાળા કેસોનું નિદાન અને નજીકનાં પ્રસુતિગૃહમાં રેફરલ.

- સ્વચ્છ અને સલામતી પ્રસુતિ તાલીમ પામેલ ધ્વારા સેવાઓ પુરી પાડવી.
- સ્તનપાન વિશે સમજણ મહિના બાદ ધાવણ સાથે ઉપરનાં ખોરાક વિશે (વિનીગ વિશે) સમજણ.
- પ્રસુતિ બાદ કુટુંબ નિયોજન અંગે સલાહ, માર્ગદર્શન અને સેવા.
- જરૂરતમંદને ઈમજન્સી સારવાર પ્રસુતિ વિષયક ઈમરજન્સીનું વહેલું અને ઝડપી નિદાન શરૂઆતની સારવાર આપ્યા બાદ એફ.આર.યુ. તાકીદે મોકલવા.
- બે બાળકો વચ્ચે ચોક્કસ ઓછામાં ઓછો ત્રણ વર્ષ સમયગાળો રાખવા સમજણ આપવી.
- ઓરલપીલ્સ, નિરોધ, કોપર-ટી, ગર્ભનિરોધક સાધનો અંગે સમજણ આપી પસંદગી કરવા જણાવવું.
- નાનું કુટુંબ માટે સલાહ ઓપરેશનને લાયક દંપતિને સમજાવવી પરમેનન્ટ મેથર્ડ હેઠળ આવરી લેવા.
- કાયદેસર ગર્ભપાતની જરૂરીયાતવાળા કેસો શોધી ગર્ભપાત માટે નજીકની હોસ્પિટલમાં રીફર કરવા.
- જાતિય રોગથી પીડાતી મહિલાઓને નજીકનાં પ્રસુતિગૃહમાં રીફર કરી સારવાર અપાવવી.
- વિસ્તારમાં આવેલ આંગણવાડીમાં નિયમિત એન્ટીનેટલ ચેક-અપ સેશન ગોઠવવા.
- આંગણવાડી વિસ્તારમાં "૦ થી ૫" વર્ષ સુધીના બાળકોને તેમજ સગર્ભા માતાઓને ફિક્સ ડે ફિક્સ સેશન ઈમ્યુનાઈઝેશન.
- સેન્ટર ખાતે "૦ થી ૫" બાળકો તેમજ સગર્ભા માતાઓને ફિક્સ સેસન ઈમ્યુનાઈઝેશન.
- અઠવાડીક એક દિવસે નક્કી કર્યા મુજબની ચિલ્ડ્રન હોસ્પિટલો ખાતે "૦ થી ૫" વર્ષ સુધીના બાળકોને તેમજ સગર્ભા માતાઓને ઈમ્યુનાઈઝેશન.
- સ્લમ/સેમી સ્લમ વિસ્તારમાં ઈમ્યુનાઈઝેશનની કામગીરી.

૨. બાળ આરોગ્ય સેવા :-

- નવજાત શિશુની કાળજી-ઓછામાં ઓછા વજનવાળા શિશુની ખાસ સંભાળ.
- બિમાર નવજાત શિશુને તાત્કાલિક સંદર્ભ સેવા.
- રસીકરણ " ફીક્સડ ડે " રસીકરણ સેશનમાં નિયમિત રસીકરણ વિટામીન એ સોલ્યુશન મીઝલ્સ વેક્સીન સાથે.
- ઝાડા- ઉલ્ટીની સારવાર માતાને સમજણ અને ઓ.આર.એસ. પેકેટ વિના મૂલ્યે વિતરણ.
- શ્વસનતંત્રના રોગો માટે સારવાર માતાને સમજણ.
- એનીમીયા પ્રોફીઈલેક્સીસન્નાની આર્યન ફોલીક ગોળી વિતરણ.
- કરમીયા રોગોની સારવાર.

૪. અન્ય સેવા :-

- ચેપી રોગ અટકાયતનાં પગલા તથા ઉપરી અધિકારીને જાણ કરવી.
- સેવા વિસ્તારમાં થયેલા જન્મ, મરણ અને લગ્નની નોંધણી.
- સેવા વિસ્તારમાં થતી તમામ કામગીરી માટેના નિર્ધારિત રજીસ્ટર બનાવવા.
- શિબિરો અને ઝુબેશમાં ગૃહ મુલાકાતો લઈ જરૂરી આરોગ્ય શિક્ષણ.
- પ્રાઈવેટ હોસ્પિટલમાંથી માતૃબાળ અને કુટુંબ નિયોજન કામગીરીની માહિતી લાવવી.

❖ ટી. બી. હેલ્થ વીઝીટર ::-

- હેલ્થ સેન્ટર પર T.B. ના દર્દીને દવા આપવી.
- T.B. ના દર્દીની Home Visit કરવી.
- T.B. ના દર્દી Def. થાય તો તે Pt's ની Visit કરી પાછા DOT પર ચાલુ કરાવવા.
- NSP Pt's દર મહિને મુકવા.
- આ બધા Pt's ની Home Visit દિન-૧ માં કરાવવી.
- NSP Pt's ની Visit STS ને કરાવવી.
- NSP Pt's ની Visit M.O. ને કરાવવી.
- Community Meeting નું આયોજન કરવું.
- Pt's PProvider Meeting દર મહિને ૧ કરવી.
- Health Center પર Pt's ને T.B ના રોગની માહિતી આપવી.
- મેડીકલ કેમ્પમાં હાજરી આપવી. તથા તેમાં દર્દીને T.B. ના રોગ વિશે માહિતી આપવી.
- હેલ્થ સેન્ટર પરથી T.B. નાં દર્દીની દવા લાવવી.
- નોટીફાઈ થયેલા તમામ દર્દીની NIKSHAY માં એન્ટ્રી કરવી.
- તમામ દર્દીઓની DBT માટેની કામગીરી કરવી.